

1. Delavnica

Naslov delavnic je uporabno in kreativno pisanje. Pri tem nastajajo besedila. Osnovno načelo:

BESEDILO MORA BITI: SMISELNO (vemo, o čem govori), RAZUMLJIVO (posamezni deli v njem so pomensko in slovnično povezani) IN ZAOKROŽENO (besedilo ima svoj začetek in konec, v njem nič posebnega ne manjka)

Za začetek se bomo posvetili besedilom, v katerih predstavljamo osebe, tako sebe kot druge.

OPIS, OZNAKA IN ŽIVLJENJEPIŠ

1. Opis osebe:

Ljubljana, 15. september

Jo je kdo videl?

Svojci že od ponedeljka pogrešajo 33-letno Malči Vidovič, ki je okoli devetih zjutraj odšla od doma na Tivolski cesti v Ljubljani. Visoka je 172 centimetrov, zelo vitke postave in ima svetlo rjave lase, spete v čop. Oblečena je bila v vijoličasto trenirko in črne športne copate adidas. Na hrbtu je imela manjši zelen nahrbtnik. Kdor bi kar koli vedel o njej, naj pokliče policijo na 113.

UPORABIMO VELIKO PRIDEVNIKOV, SKUŠAMO BITI ČIM BOLJ NATANČNI IN OSEBO PREDSTAVITI TAKO, DA SI JO BO BRALEC/POSLUŠALEC ČIM BOLJ ŽIVO PREDSTAVLJAL.

Med glagoli prevladujejo npr. *biti, imeti*, so največkrat v *sedanjiku*, razen kadar govorimo o že pokojni osebi ali o osebi, ki je že zelo dolgo nismo srečali. Prihodnjik bi lahko uporabili, če bi na primer govorili o osebi, kakršna bo čez mnogo let.

Kako zasnovati opis?

- O kom bomo govorili (lahko že v naslovu)
- Predstavimo zunanost osebe, starost, kraj bivanja, stan/poklic/izobrazbo

OPIS OSEBE TVORIMO, KADAR KOT PRIČA OPISUJEMO STORILCA KAZNIVEGA DEJANJA, KADAR POIZVEDUJEMO PO POGREŠANI OSEBI ...

Opis načina življenja osebe: predstavimo dejavnosti in opravila, ki se v njenem življenju ponavljajo. Pri tem moramo biti včasih pozorni na časovno zaporedje. Svoj način življenja pogosto opisujejo znani ljudje v intervjujih.

OPIS OSEBE JE LAHKO SUBJEKTIVEN ALI OBJEKTIVEN.

Lahko je samostojno besedilo, ali pa je del obsežnejših publicističnih, strokovnih ali umetnostnih besedil.

<i>Zagledal sem drobcenega navadnega dečka, ki je resno zrl vame.</i>
<i>V mesečini sem gledal to blede čelo, te zaprte oči, te kodre, ki jih je mršil veter, in sem si govoril: To, kar tule vidim, je samo zunanost. Bistvo je nevidno ...</i>
<i>(Mali princ)</i>

*Ne, ona nima žametnih oči
In niti kodrov mehkih kakor svila;
Če sneg je bel, ga v njenih nedrih ni;
In usta bi se od koral ločila;
Sem videl rože, bele in rdeče-
Na njenih licih take ne cvetijo;
In so dišave, mnogo bolj dehteče
Kot vonj, ki veje njeno ga telo;
Njen glas poslušam rad, četudi vem,
Da zvoki strun prijetneje zvene;
Kako boginje hodijo, ne vem,
Ko ona hodi- stopa kot ljudje;
In vendar se mi zdi bolj očarljiva
Kot vse, ki pesem jih slavi lažniva.*

(Shakespeare, prevod - Menart)

NALOGA:

Objektivno opišite enega od obiskovalcev tečaja.

2. Oznaka osebe

*Je znala obljúbit, je znala odreči,
in biti priljudna, in biti prevzetna,
mladenče unémat, bit staršim prijetna;
modrij in zvijač je bila vseh umetna;
možake je dolgo vodila za nos,
ga stakne nazadnje, ki bil ji je kos.*

Oznaka osebe pomeni predstavitev mnenja o njenih **značajskih, poklicnih in družbenih lastnostih**, kot smo jih spoznali na podlagi njenega dela, dosežkov in dejavnosti.

GLAGOLI SO PONAVIDI V SEDANJIKU, KI POMENI BREZČASNOST. Uporabljamo tudi vrednotenjske pridevnike in prislove.

Oznaka je sicer **subjektivno** besedilo, a si v njem prizadevamo, da ne bi bili pristranski. Trditve skušamo utemeljiti, tako da kot dokaz navajamo ravnanje ali delovanje določene osebe.

Zgled: Tavčar: Visoška kronika

NALOGA:

Napišite oznako izmišljene osebe, ki pa ima po vaših merilih idealne lastnosti.

3. **Življenjepis** je besedilo, v katerem največ objektivno pripovedujemo o dogodkih iz življenja ene osebe in njenih pomembnejših dosežkih ali o njenem spreminjanju skozi čas. Ker torej govorimo o dogodkih, ki so se že zgodili, v življenjepisih uporabljamo različne glagole v pretekliku. Zaradi lažje razumljivosti so dogodki po navadi navedeni v enakem časovnem zaporedju, kot so se zgodili. K večji jasnosti prispeva tudi natančno označevanje kraja in časa posameznega dogodka.

POZNAMO VEČ VRST ŽIVLJENJEPISOV:

1. Objektivni življenjepis – tega prilagamo uradnim prošnjam ali ga pišemo za enciklopedije, leksikone ... izberemo le pomembnejše oziroma prelomne in preverljive dogodke ter dosežke. Vedno jih navajamo v časovnem zaporedju.
2. Subjektivni življenjepis: predstavimo tudi svoj odnos do osebe (na primer ob kakšnem jubileju), v takem primeru včasih tudi spremenimo vrstni red dogodkov, povemo, zakaj sploh pišemo življenjepis.
3. Umetniški življenjepis (del umetnostnega besedila ali samostojno literarno besedilo). Tako besedilo skuša vplivati tudi na bralčevo doživljanje.
4. Avtobiografija

ZGLED:

Življenjepis

Antoine de Saint-Exupéry se je rodil v obubožani plemiški družini in je zgodaj izgubil očeta. Bil je nenavaden deček, zgodaj ga je začel zanimati svet znanosti, zlasti fizika in tehnični napredek človeštva, obenem pa je ljubil leposlovje. Ko je kot mladenič pisal pesmi, je hkrati študiral Newtonove spise.

Francoski pilot Antoine de Saint-Exupéry je imel kratko življenje in pisal je kratke romane. Po končani srednji šoli je Saint-Exupéry najprej mislil iti k mornarici, vendar je načrt opustil. To, da je z letalom izginil leta 1944, je bilo izpolnitev prerokbe, ki jo je popisal v Nočnem letu – tudi Fabien, pilot poštne letala, namreč izgine.

K vojakom so ga poklicali v Strasbourg v letalstvo, vendar je bil samo med osebjem na letališču. Naučil se je pilotirati in se lepega dne skrivaj dvignil v enem izmed letal. Pri pristajanju se je letalo sicer vnelo, vendar so ogenj hitro pogasili, pisatelj pa je bil nepoškodovan. Poveljnik je poklical samozvanega pilota predse in mu rekel: »Fant, vi ne

boste umrli v letalu, sicer bi vas zdaj ne bilo več med živimi ...» Po nekaj dneh zapora so Saint-Exupéryja poslali v pilotsko šolo.

Po odsluženju vojaščini je postal poklicni pilot. L. 1926 se je začela njegova pilotska kariera, ki ga je vodila na razne konce sveta. Nekaj časa je letal nad Saharo, dve leti je bil poveljnik samotnega letališča na zahodni afriški obali, potem je postal ravnatelj neke južnoameriške letalske družbe. S svojimi tovariši je prvič preletel Ande. Pozneje se je vrnil v domovino. Na poletu proti Indokini se je njegovo letalo zrušilo v libijski puščavi. Po nekaj dneh so Antoina našli živega. Ta dogodek je bil kasneje eden od motivov in misli za Malega princa.

Leta 1937 je Saint-Exupéry kot časnikar republikancev šel v Španijo, kjer je divjala državljanska vojna. V Barceloni bi ga bili skoraj po pomoti ustrelili kot vohuna, ker pri sebi ni imel nobenih listin. Malo pred drugo svetovno vojno se je ponesrečil z letalom in se osem dni boril za življenje.

Zlom francoske vojske ob nacističnem napadu je pisatelj doživel na jugu Francije. Potem je odšel v Lizbono in za tem v New York, kjer je živel samotno življenje. Ni prebiral časnikov in ni hotel vedeti, kako poteka vojskovanje, ker je prišel do spoznanja, da je »vojna kužna bolezen, podobna tifusu«. Dneve je preživel v mestnih parkih, v igri z otroki. Takrat je pisal Malega princa.

Mali princ naj bi bil po nekaterih statistikah tretja najbolj brana knjiga na svetu, takoj za Biblijo in Koranom, svetima knjigama kristjanov oziroma muslimanov. Misel o »gledanju s srcem«, o človeški ljubezni, je poglavito sporočilo te knjige. Kasneje se je vrnil na stari kontinent, da bi se udeležil vojskovanja proti Hitlerju. V ameriško vojsko so ga sprejeli kot poveljnika neke ogledniške skupine. In tako se je zgodilo, da se besede letalskega poveljnika iz Strasbourga niso uresničile ...

Francoske oblasti so maja 2004 potrdile, da je letalo, ki so ga dvignili iz morja južno od Marseillesa tisto, s katerim se je ponesrečil Antoine de Saint-Exupéry, ki je izginil 31. julija 1944 na vojaški izvidniški misiji.

Z letalstvom se je Saint-Exupéryju odprl novi svet. V njem je videl celo vrsto novih priložnosti, hkrati pa je ljubil tudi nevarnosti, v katerih se mora človek pokazati s svojih najboljših strani. In kakor je zelo cenil pogum, je še bolj cenil tovarštvo, ki je združilo letalce v tistih začetnih časih. Letalski doživljaji so mu bili neizčrpna zakladnica snovi, ko se je v njem zbudila želja po pisateljstvu. V svojih delih se je navduševal nad nevarnimi pustolovščinami in izgubo življenja kot najvišjemu uresničenju človekovega smisla.

Antoine Saint-Exupéry je napisal vrsto romanov iz pilotskega življenja v reportažnem slogu, intenzivne hvalnice človeški solidarnosti, herojske akcije in hkrati moralne meditacije o lastnostih (napetost, želja, stremljenje), zaradi katerih človek lahko premaga absurdno, stehnzirano stvarnost.

NALOGA:

Napišite svoj CV, kot bi ga predložili prošnji za službo.

4. Predstavitev osebe – je besedilo, v katerem osebe predstavimo na več načinov. Opišemo njeno zunanost, način življenja, označimo njihov značaj in pripovedujemo o njihovem življenju, predstavimo svoje ali tuje mnenje o njihovem pomenu ter njihovo prepričanje in poglede na svet.

ZGLED:

Pedro Opeka (FOTOKOPIRANO GRADIVO)

PROJEKT KNJIGA ZA VSE. DELAVNICA: UPORABNO IN KREATIVNO PISANJE; INTERNO GRADIVO 1;
PRIPRAVILA BERNARDA PAVLOVEC ŽUMER